

GENERALINIO ADVOKATO

F. G. JACOBS IŠVADA,

pateikta 2004 m. gruodžio 2 d.¹

1. Šioje byloje Ispanija prašo panaikinti 2003 m. birželio 5 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 975/2003, atidarantį tarifinę kvotą tuno konservų, kurių KN kodai yra 1604 14 11, 1604 14 18 ir 1604 20 70, importui ir numatantį jos administravimą².

3. Tuo metu Bendrija AKR valstybių kilmės tuno konservų visiškai neapmokestino muito mokesčiu, tačiau tokie patys konservai iš Tailando bei Filipinų buvo apmokestinami 24 % muito mokesčiu.

4. Po to, kai konsultacijomis nepavyko pasiekti abipusiai priimtino sprendimo, Bendrija, Tailandas ir Filipinai kreipėsi į Pasaulio prekybos organizaciją (toliau – PPO) dėl tarpininkavimo.

Ginčijamas reglamentas ir jo priėmimo aplinkybės

2. 2001 m. lapkričio mėnesį Bendrija, Tailandas ir Filipinai susitarė suorganizuoti konsultacijas, siekdami išnagrinėti, kaip preferencinių tarifų tvarkos taikymas tuno konservams iš Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno valstybių (toliau – AKR valstybės) pažeidžia Tailando ir Filipinų teisėtus interesus.

5. 2002 m. gruodžio 20 d. tarpininkas rekomendavo Bendrijai 2003 m. atidaryti 12 % muito mokesčiu apmokestiną 25 000 tonų dydžio tarifinę kvotą iš Tailando ir Filipinų importuojamiems tuno konservams.

6. Tai buvo įgyvendinta remiantis EB sutarties 133 straipsnio pagrindu priimtu Reglamentu Nr. 975/2003 (toliau – reglamentas arba ginčijamas reglamentas).

¹ — Originalo kalba: anglų.

² — OL L 141, p. 1.

7. Tarifinė kvota buvo paskirstyta į keturias dalis: 52 % metinio dydžio kvota iš Tailando kilusiems importuojamiems produktams, 36 % – iš Filipinų kilusiems importuojamiems produktams, 11 % – iš Indonezijos kilusiems importuojamiems produktams ir 1 % – importuojamiems produktams, kilusiems iš kitų trečiųjų šalių.

rijos preferencijos principas nėra teisinis reikalavimas, galintis nulemti tam tikro akto negaliojimą⁵.

Konkurencijos iškraipymas

8. Siekdama pagrįsti ieškinį dėl panaikinimo, Ispanija pateikia aštuonis pagrindus.

Bendrijos preferencijos principo pažeidimas

9. Ispanija tvirtina, kad reglamentas pažeidžia Bendrijos preferencijos principą, kuris yra vienas iš Sutarties principų³ ir juo grindžiamas bendras mokesčio tarifas⁴, nes tokios priemonės gali būti priimtoms, tik jei Bendrijos gamyba būtų nepakankama.

10. Nesutinku su šiuo argumentu. Teisingumo Teismas yra aiškiai nurodęs, kad Bend-

11. Ispanija dar kartą teigia, kad tokios priemonės, šiuo atveju reglamentas, gali būti priimanamos, tik jei Bendrijos gamybos nepakanka aprūpinti Bendrijos rinką, antraip jos iškreiptų konkurencijos sąlygas.

12. Muito mokesčių sumažinimas iš trečiųjų šalių importuojamoms prekėms neabejotinai daro įtaką konkurencijai tarp šių prekių ir lygiaverčių Bendrijos prekių pastarųjų nenaudai. Jei būtų pritarta Ispanijos argumentui, tai reikštų, kad Bendrija niekada negalėtų sumažinti muito mokesčių už importuojamas prekes. Žinoma, taip negali būti. Bet kuriuo atveju tai prieštarautų EB 131 straipsniui, kuris numato, kad tarpusavyje įkurdamos muitų sąjungą valstybės narės bendram labui siekia, *inter alia*, muitų kliūčių mažinimo tarptautinėje prekyboje. Anot Komisi-

3 — Ispanijos Karalystė cituoja 1968 m. kovo 13 d. Sprendimą *Beus* (5/67, Rink. p. 124, 147 punktas).

4 — 1987 m. gruodžio 10 d. Sprendimas *Nicolet Instrument* (232/86, Rink. p. 5025, 13 punktas).

5 — 1994 m. liepos 14 d. Sprendimas *Graikija prieš Tarybą* (C-353/92, Rink. p. I-3411, 50 punktas).

jos, įstojusios į bylą Tarybos pusėje, gilesnė analizė leidžia teigti, jog muito mokesčiai savaimė iškreipia konkurenciją, o jų panaikinimas atkuria pusiausvyrą rinkoje.

pažeidimu arba piktnaudžiavimu įgaliojimais. Esminiai procedūriniai reikalavimai, dėl kurių pažeidimo Bendrijos teisės aktas gali būti panaikinamas, neapima reikalavimo įvertinti poveikį, o tai iš esmės tvirtina Ispanija.

Procedūros trūkumas

13. Ispanija teigia, jog pagal nusistovėjusią teismų praktiką į Bendrijos teisinės sistemos garantuojamas teises administracinėse procedūrose įeina kompetentingos institucijos pareiga rūpestingai ir nešališkai išnagrinėti visas reikšmingas kiekvieno atvejo aplinkybes⁶. Ispanija tvirtina, jog reglamentas yra priimtas pažeidžiant administracinę procedūrą, nes jo būtinumui pagrįsti nebuvo atliktas joks tyrimas.

14. Tačiau akivaizdu, kad reglamentas yra teisės aktų priėmimo, o ne administracinės procedūros rezultatas. EB 230 straipsnyje numatyta, kad Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti ieškinius dėl panaikinimo, kuomet skundžiamasi kompetencijos trūkumu, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimu, šios Sutarties ar kokios nors su jos taikymu susijusios teisės normos

15. Bet kuriuo atveju reglamento preambulėje⁷ yra aiškiai nurodyta, jog jis buvo priimtas PPO tarpininkavimo procedūros pagrindu, būtent tarpininko pasiūlymams įgyvendinti. Preambulėje paminėta bei Teisingumo Teismui Ispanijos pateikta tarpininko nuomonė parodo, jog buvo atliktas kruopštus ir išsamus tuno konservų rinkos tyrimas, ypač atsižvelgiant į Bendrijos gamybą, suvartojimą ir Bendrijos rinkos pajėgumus patraukti kuo didesnę importuotojų dėmesį. Reglamente nustatyta tarifinės kvotos norma ir apimtis daug kur atitinka tarpininko atlikto minėto tyrimo metu nustatytus skaičius. Todėl negalima teigti, kad reglamentas buvo priimtas, neįvertinus galimo poveikio.

6 — 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimas *Technische Universität München* (C-269/90, Rink. p. I-5469, 14 punktas).

7 — Visas preambulės tekstas pateikiamas šios išvados 36 punkte.

Kotonu susitarimo 12 straipsnio pažeidimas

16. Ispanija teigia, jog buvo pažeistas Kotonu susitarimo 12 straipsnis⁸.

17. Kotonu susitarimu siekiama skatinti bei paspartinti Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno valstybių (AKR valstybės) plėtrą ekonomikos, kultūros ir socialinėje srityse, tikintis prisidėti prie taikos ir saugumo bei skatinti stabilią ir demokratinę politinę aplinką.

18. 12 straipsnio pirmoje dalyje numatyta:

„<...> kai Bendrija, naudodamasi jai suteiktais įgaliojimais, ketina imtis priemonių, kurios galėtų paveikti AKR valstybių interesus, ir kiek tai susiję su šio Susitarimo tikslais, ji apie savo ketinimus minėtoms valstybėms praneša laiku. Šiam tikslui Komisija tuo pačiu metu pateikia AKR valstybių sekretariatui minėtų priemonių pasiūlymą.“

19. Ispanija tvirtina, jog nebuvo laikytasi Kotonu susitarimo 12 straipsnio reikalavimo, nes susitikimas su AKR valstybių tuno konservų eksportuotojais Briuselyje buvo surengtas 2003 m. sausio 28 d., tai yra prieš tai, kai 2003 m. kovo 27 d. Komisija pateikė Tarybai pasiūlymą dėl reglamento⁹.

20. Pasak Tarybos, Bendrija reguliariai informavo apie proceso eigą AKR valstybes. Be 2003 m. sausio 28 d. susitikimo, šie klausimai buvo nagrinėjami kelis kartus, įskaitant ir per susitikimus su AKR valstybėmis, įvykusius 2002 m. gegužės 6 d., 2003 m. kovo 1 d. bei 2003 m. kovo 25 dieną. Taryba, kaip įrodymą, pateikė šių susitikimų protokolus. Ispanija nesutinka, jog šie susitikimai įvyko prieš Komisijai pateikiant pasiūlymą Tarybai. Tačiau, kaip pastebi Taryba, pranešimas apie jau priimtą pasiūlymą yra mažiau efektyvus nei išankstinis informavimas. Be to, dublike Ispanija nurodo Kotonu susitarimo susitikimą, įvykusį Brazavilyje (Kongo Respublika) 2003 m. kovo 31–balandžio 3 dienomis, kuriame buvo priimta rezoliucija dėl ginčo sprendimo būdų. Remiantis šiuo faktu, darytina išvada, kad AKR valstybės buvo informuotos ir joms buvo pranešta Kotonu susitarimo prasme.

8 — Partnerystės susitarimas tarp Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių, pasirašytas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu (OL L 317, p. 3).

9 — KOM(2003) 141 galutinis.

21. Iš to matyti, kad Kotonu susitarimo 12 straipsnis nebuvo pažeistas.

BLS kovos su narkotikais programoje. Be to, šie susitarimai sąlygoja griežtesnes apmokestinimo sąlygas tuno konservams, kilusiems iš reglamente nenumatytų šalių. Šia dalimi reglamente numatytos kvotos kenkia valstybėms, sudariusioms su Bendrija preferencinius susitarimus.

Preferencinių susitarimų pažeidimas

22. Kitas Ispanijos ieškinio pagrindas susijęs su tariamu Bendrijos preferencinių susitarimų, sudarytų su i) AKR valstybėmis ir ii) valstybėmis, Ispanijos vadinamomis „dalyvaujančiomis BLS (bendrųjų lengvatų sistema)“ kovos su narkotikais programoje, pažeidimu. Daroma nuoroda į „specialias priemones kovai su narkotikų gamyba ir prekyba“, kurios šiuo metu (taip pat ir bylai reikšmingu metu) sudaro dalį bendrųjų lengvatų, numatytų Tarybos reglamente (EB) Nr. 2501/2001¹⁰.

24. Ispanijos pateikto ieškinio pagrindo dvi dalis nagrinėsiu atskirai.

AKR valstybės

23. Ispanija teigia, kad minėti susitarimai suteikia lengvatas siekiant palengvinti tuno konservų iš AKR ir valstybių, dalyvaujančių kovos su narkotikais programoje, patekimą į Bendrijos rinką. Ji tvirtina, kad dėl ginčijamame reglamente nustatytos tarifinės kvotos preferenciniai susitarimai netektų prasmės, nes ši kvota sąlygoja tuno konservų iš išsivysčiusių šalių konkurenciją su tuno konservais iš AKR ir valstybių, dalyvaujančių

25. Ispanija remiasi susitarimu, sudarytu tarp Bendrijos ir AKR valstybių – Kotonu susitarimu¹¹. Susitarimas numato visišką atleidimą nuo maito mokesčio¹², o reglamentu atidaryta tarifinė kvota apmokestinama 12 % maito mokesčiu. Dėl to nemanau, kad reglamentas pažeidžia Kotonu susitarimą.

10 — 2001 m. gruodžio 10 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2501/2001, numatantis bendrųjų tarifų lengvatų sistemos taikymą nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2004 m. gruodžio 31 d. (OL L 346, 2001, p. 1).

11 — Žr. šios išvados 17 punktą ir 8 išnašą.

12 — Žr. Susitarimo V priedo 1 straipsnį.

26. Be to, Kotonu susitarimu nustatytos tarifų lengvatos nėra ribojamos atitinkamu kiekiu, o reglamentas atidaro 25 000 tonų dydžio tarifinę kvotą, ir tai, anot Komisijos, sudaro 10% viso bendro importo iš AKR ir valstybių, dalyvaujančių BLS kovos su narkotikais programoje (šito Ispanija neginčija).

27. Bet kuriuo atveju pagal Kotonu susitarimą Bendrija išpareigojo tik panaikinti importuojamiems produktams maito mokes-tį. Susitarime nėra numatyta, kad valstybės naudos gavėjoms yra suteikiamos atitinkamo dydžio tarifų lengvatos arba minimalus importo kiekis, palyginti su kitomis valstybėmis. Net jei reglamentas turėtų Ispanijos įrodinėjamą poveikį, jis nepažeistų ankstes-nių susitarimų.

BLS kovos su narkotikais programoje daly-vaujančios valstybės

28. Ispanija remiasi susitarimu, sudarytu tarp Bendrijos ir valstybių, dalyvaujančių BLS kovos su narkotikais programoje. Ko-misija teisingai pažymi, jog tarifų lengvatos valstybėms, dalyvaujančioms BLS kovos su narkotikais programoje, nėra suteiktos susi-

tarimo tarp Bendrijos ir šių valstybių pagrindu. Šias lengvatas Bendrija vienašališkai suteikė minėtomis „specialiomis priemonė-mis kovai su narkotikų gamyba ir prekyba“¹³.

29. Šios priemonės apima „prekių, kurioms, remiantis IV priedu, galioja IV antraštinėje dalyje nurodytos specialios priemonės dėl kovos su narkotikų gamyba ir prekyba ir kurių kilmės šalis, remdamasi I priedo I skiltimi, naudojasi šiomis priemonėmis“¹⁴. Tačiau tuno konservų tarp šių prekių nėra¹⁵.

30. Net jei Bendrijos preferenciniai susitari-mai pagal BLS kovos su narkotikais pro-gramą apimtų ir tuno konservus, atsižvel-giant į ankstesnius teiginius dėl pirmosios Ispanijos ieškinio pagrindo dalies, susijusios su Kotonu susitarimu, manau, kad ginčija-mas reglamentas negali būti laikomas pažei-džiančiu šiuos susitarimus.

13 — Žr. šios išvados 22 punktą.

14 — Žr. Reglamento Nr. 2501/2001 10 straipsnio 1 dalį.

15 — Žr. Reglamento Nr. 2501/2001 4 straipsnį ir sąrašą IV priede.

Teisėtų lūkesčių principo pažeidimas

31. Ispanija teigia, kad reglamentas pažeidžia teisėtų lūkesčių apsaugos principą. Akivaizdu, jog šiuo atveju turimi omeny AKR valstybėse ir valstybėse, dalyvaujančiose BLS kovos su narkotikais programoje, investavusių Bendrijos ūkio subjektų lūkesčiai. Ispanija tvirtina, kad reglamentas daro įtaką investicijoms šiose valstybėse, o tai gali sukelti neigiamų pasekmių jų ekonomikai, nes nepelningų investicijų atveju gali būti išvis nebeinvestuojama.

32. Man sunku sutikti su šiuo teiginiu, nes, Ispanijos nuomone, Bendrijos prekybininkai gali turėti lūkesčių, jog AKR ir valstybėse, dalyvaujančiose BLS kovos su narkotikais programoje, nebus ekonomikos nuosmukio, o tai yra nerealu. Bet kuriuo atveju akivaizdu, jog teisės aktas, priimtas institucijos kompetencijos ribose, apskritai nepažeidžia teisėtų lūkesčių.

33. Iš tiesų, kaip pastebi Ispanija, Teisingumo Teismas nusprendė, kad „niekas nedrau-

džia valstybei narei, pareiškiant ieškinį dėl panaikinimo, teigti, jog institucijos teisės aktas pažeidžia tam tikrų ūkio subjektų teisėtus lūkesčius“¹⁶. Tačiau kitame šio sprendimo punkte Teisingumo Teismas teigia: „kadangi Bendrijos institucijos, rinkdamosi būtinas bendros prekybos politikos įgyvendinimo priemones, naudojasi diskrecija, ūkio subjektų teisėti lūkesčiai, kad esama situacija bus išlaikyta, nėra pateisinami“¹⁷.

34. Šioje byloje sunku sutikti, kad Kotonu susitarimas arba BLS kovos su narkotikais programa (net jeigu ji būtų reikšminga bylai) galėtų taip pažeisti pagrįstus lūkesčius, jog Bendrija neturėtų atidaryti tarifinės kvotos tuno konservams iš Tailando ir Filipinų.

Motyvavimo trūkumas

35. Ispanija nurodo, kad reglamentas pažeidžia EB 253 straipsnį, nes yra nepakankamai motyvuotas, mat pirmoje konstatuojamoje

16 — 1998 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *Ispanija prieš Tarybą* (C-284/94, Rink. p. I-7309, 42 punktą).

17 — Sprendimo 43 punktą, nurodantis daug bylų.

dalyje jis apsiriboja nuoroda į PPO tarpinio nuomonę, kuri Bendrijai nėra privaloma. Be to, šis reglamentas neapima visos problemos, nes jis nenagrinėja juo numatomų priemonių poveikio Bendrijos tuno konservų pramonei.

36. Iš tikrųjų visa reglamento preambulė numato ne tik tarpininko nuomonę. Preambulėje numatyta:

„1. 2001 m. lapkričio mėn. Bendrija, Tailandas ir Filipinai susitarė surengti konsultacijas, siekdamas ištirti, kaip smarkiai pažeidžiami teisėti Tailando ir Filipinų interesai po to, kai AKR valstybių kilmės tuno konservams imtas įgyvendinti lengvatinis tarifų režimas. Nepavykus priimti visoms šalims priimtino sprendimo, Bendrija, Tailandas ir Filipinai nusprendė šį klausimą perduoti spręsti tarpininkui. 2002 m. gruodžio 20 d. tarpininkas pateikė savo nuomonę, kurioje skelbiama, kad Bendrija turėtų 2003 m. atidaryti 25 000 tonų palankiausią tarifinę kvotą, nustatant 12 % advaliorinę tarifinės kvotos normą.

2. Norėdama išspręsti šį ilgalaikį klausimą, Bendrija nutarė priimti pasiūlymą. Todėl ribotam tuno konservų kiekiui reikėtų atidaryti papildomą tarifinę kvotą.

3. Atskiroms šalims skirtas kvotos dalis reikėtų paskirstyti toms šalims, kurios ypač suinteresuotos tiekti tuno konservus, atsižvelgiant į kiekvienos iš jų pagal nepreferencines sąlygas reprezentatyviuoju laikotarpiu patiektus kiekius. Likusiąją kvotos dalį reikėtų skirti visoms kitoms šalims.

4. Geriausias būdas optimaliam tarifinės kvotos panaudojimui užtikrinti yra paskirstyti ją chronologine tvarka pagal datas, kada buvo priimtos išleidimo į laisvą apyvartą deklaracijos.

5. Siekiant, kad kvota būtų veiksmingai administruojama, reikėtų reikalauti, kad importuojant tuno konservus iš Tailando, Filipinų ir Indonezijos – svarbiausių tiekėjų ir kvotos gavėjų – būtų pateikiamas prekių kilmės pažymėjimas.

6. Šiam reglamentui įgyvendinti būtinas priemonės reikėtų priimti pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką.“

37. Šios konstatuojamosios dalys, mano nuomone, pakankamai motyvuoja reglamento priėmimą bei atitinka Teisingumo Teismo nustatytą reikalavimą, kad bendrojo taikymo teisės akto preambulėje motyvavimas gali apsiriboti jo priėmimą lėmusia bendra situacija ir juo siekiamais bendrais tikslais¹⁸. Ispanija teisingai pastebi, kad preambulė nenagrinėja priimamo teisės akto poveikio Bendrijos tuno konservų pramonei, tačiau kadangi tokio reikalavimo nėra, toks neveikimas negali būti panaikinimo pagrindas.

Piktnaudžiavimas įgaliojimais

38. Ispanija taip pat tvirtina, kad reglamentas turi būti panaikintas dėl piktnaudžiavimo įgaliojimais, nes beveik visa tuno konservų tarifinė kvota buvo skirta savavališkai valsty-

bėms naudos gavėjoms, suteikiant ją ne tik Tailandui ir Filipinams, bet ir Indonezijai, o likusią dalį skiriant trečiosioms šalims. Ispanijos manymu, reglamente numatytos procentinės dalys prieštaravo pačiai kvotos sąvokai ir yra panašesnės į politinių derybų rezultatą. Be to, Ispanija teigia, kad šių tarifų lengvatų skyrimas sukuria pavojingą precedentą, dėl kurio valstybės, manančios, kad preferenciniai Bendrijos ir valstybių, dalyvaujančių BLS kovos su narkotikais programoje, susitarimai joms kenkia, pateiks prašymą nustatyti panašią tvarką. Be to, AKR ir valstybės, dalyvaujančios BLS kovos su narkotikais programoje, gali pasijausti diskriminuojamos dėl kilmės nustatymo taisyklių ir kreiptis dėl to į PPO.

39. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką priemonė tik tuomet laikoma priimta piktnaudžiaujant įgaliojimais, jei, remiantis objektyviais, tinkamais ir suderinamais duomenimis, paaiškėja, kad ji buvo priimta išimtinai ar iš esmės siekiant kitų nei nurodyti tikslų arba siekiant išvengti Sutartyje numatytos konkrečiu atveju taikytinos procedūros¹⁹.

18 — 2001 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Nyderlandai prieš Tarybą* (C-301/97, Rink. p. I-8853, 189 punktas).

19 — 2001 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Nyderlandai prieš Tarybą* (C-110/97, Rink. p. I-8763, 137 punktas).

Ispanija tokių įrodymų nepateikė. Nenagrinėjant Komisijos pastabų (kurios iš pirmo žvilgsnio atrodo įtikinamos), Ispanijos ieškinio paskutinis pagrindas turi būti atmestas, nes jos tvirtinimai šiuo požiūriu yra visiškai nepagrįsti.

Išvada

40. Todėl manau, kad Teisingumo Teismas turėtų:

- 1) atmesti ieškinį;
- 2) priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas, išskyrus Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas, kurias ši turi padengti kaip į bylą įstojusi šalis.